REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino

Številka: 602-02-1/2023/5 EPA 1077-IX
Ljubljana, 8. 11. 2023

Komisija Državnega sveta za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23) sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-K), druga obravnava

Komisija Državnega sveta za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino je na 10. seji 8. 11. 2023 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-K) (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je po skrajšanem postopku v obravnavo Državnemu zboru predložila Skupina poslank in poslancev (prvopodpisani Janez Cigler Kralj).

Komisija predlog zakona **podpira.**

* * *

Predlog zakona opredeljuje podlago za opravljanje preizkusa znanja slovenščine pred vpisom v osnovno šolo za otroke, katerih slovenščina ni materni jezik. Tako se za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje zahteva znanje slovenščine na stopnji A1, za otroke, ki vstopajo v drugo in tretjo izobraževalne obdobje pa na stopnji A2. Predlog zakona določa, da če ne izkažejo znanja slovenščine na zahtevani stopnji, se otroci vključijo v pripravljalnico, ki traja eno šolsko leto, vzporedno pa otrok obiskuje določene predmete, kot so likovni in glasbeni pouk, športna vzgoja ter druge predmete ter dejavnosti po presoji ravnatelja. Namen te ureditve je omogočiti pogoje za optimalen in uravnotežen razvoj otrok v osnovni šoli, ki nimajo ustreznega znanja slovenščine, ter njihovih sošolcev, da lahko razred optimalno napreduje s snovjo.

Komisija se je seznanila s stališčem pristojnega Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, ki podpira razpravo o omenjeni problematiki, saj je v zadnjih letih trend priseljencev v Slovenijo izrazito prisoten, kar vpliva tudi na vzgojno-izobraževalno okolje v posameznih šolskih okoliših. Deloma težave z znanjem slovenščine otrok, katerih materni jezik ni slovenščina, pri vpisu v OŠ rešuje že Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa OŠ, na podlagi katerega se za te učence v prvem šolskem letu organizira dodatne ure slovenščine. Ministrstvo pa predvsem opozarja, kako in v kakšnem obsegu predlagano rešitev vključiti v izobraževalni sistem, da ne bi povzročila dodatnih težav in da otroke, katerih materni jezik ni slovenščina, predlagan model ne bi še bolj ločil od šolskega okolja, v katerega naj bi se integrirali.

Komisija se je seznanila z mnenjem Združenje ravnateljev in pomočnikov ravnateljev Slovenije, ki predlog zakona podpira, saj na podlagi lastnih izkušenj ugotavljajo, kako ta jezikovna omejitev otrok tujcev, ki se vključujejo v slovenski izobraževalni sistem, negativno vpliva ne samo na njihov učni uspeh oz. napredovanje v znanju, ampak tudi na njihovo samopodobo. Integracija je zato zelo zapleten proces tako za učence kot za učitelje, saj zahteva veliko prilagajanja in diferenciacije v učnem procesu, kar vpliva na celoten razred.

* * *

Komisija je v razpravi izpostavila vrsto dejavnikov, ki spreminjajo slovensko družbo, česar se je treba najprej zavedati in nato razumeti prednosti teh sprememb. Med temi dejavniki so tudi priseljenci in njihova celostna integracija v družbo oz. okolje, v katerega prihajajo. Otroci priseljencev, ki ne znajo slovenskega jezika in se vključujejo v slovenski vzgojno izobraževalni sistem, se praviloma znajdejo v povsem tujem jezikovnem in kulturnem okolju ter potrebujejo veliko spodbude in podpore, da bi se lahko integrirali v slovenski šolski okoliš oz. družbo, kar bi jim dolgoročno omogočilo optimalen in uravnotežen razvoj. Komisija ocenjuje, da je predlog zakona, ki predvideva jezikovno pripravljalnico za otroke, katerih materni jezik ni slovenščina, primerna rešitev, s tem da je časovnica njene uveljavitve vendarle preveč ambiciozna. Ob tem se je komisija zavzela, da je treba pred začetkom organiziranja teh pripravljalnic dodatno usposobiti učiteljski kader in drugo strokovno osebje na šolah ter zagotoviti ustrezno dodatno financiranje.

Člani komisije ob tem tudi izpostavljajo, da je sicer predlagana rešitev idejno primerna, vendar bi bilo treba pred njeno uveljavitvijo pripraviti vsebinsko podlago in oblikovati kakovosten pedagoški program oz. kurikulum, kako integrirati otroke, katerim slovenščina ni materni jezik, in ki bi šolam omogočil, da predlagano zakonsko rešitev izpeljejo. Pri oblikovanju tega programa pa bi se moralo vzeti v obzir, da bi bilo treba v učenje slovenščine vključiti tudi njihove starše, saj njihovi otroci potrebujejo spodbudo tudi doma v svojem znanem okolju, kar omogoča lažjo integracijo celotne družine v novo jezikovno in kulturno okolje; poleg tega pa bi se morali v program vključiti tudi pristopi, kako celoten razred oz. šolo pripraviti na novo jezikovno-kulturno realnost. Poudarjajo, da bi le vsebinsko strokovno in kompleksno pripravljena rešitev omenjenih izzivov zmanjšala nevarnost segregacije, do katere so ti otroci že izpostavljeni.

Komisija posebej poudarja, da je poučevanje slovenščine tujcev zahtevno strokovno področje, ki zahteva drugačen pedagoški pristop kot pa poučevanje otrok, katerih materni jezik je slovenščina. Spomnili so, da se s tem celovito in zelo uspešno ukvarja Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik na Filozofski fakulteti na Univerzi v Ljubljani.

Komisija posebej poudarja, da je treba za uresničevanje predlagane rešitve pozornost nameniti tudi financiranju in zagotoviti dodatne kadrovske in strokovne rešitve ter strokovna usposabljanja ter zagotovitvi ustrezne prostore.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Jožef Školč.

Predsednik
Branimir Štrukelj, l.r.